

ATROF-MUHIT EKOLOGIYASI VA UNI MUHOFAZA QILISH MASALALARI (ENVIRONMENTAL ECOLOGY AND PROTECTION ISSUES)

To'ymurodov Jonibek Jamshidovich

Ta'lim muassasasi: Buxoro Davlat Texnika Universiteti, Tabiiy resurslarni boshqarish fakulteti, Yer kadastr va yer tuzish yo'nalishi talabasi

Toymurodov Jonibek Jamshidovich

Affiliation: Bukhara State Technical University, Faculty of Natural Resource Management, Land Cadastre and Land Management student

Annotatsiya: *Ushbu maqolada atrof-muhit ekologiyasining mohiyati, uning hozirgi zamondagi dolzarbligi, inson faoliyatining tabiatga ta'siri hamda global ekologik muammolar keng yoritilgan. Shuningdek, ekologik muvozanatni saqlash va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish yo'llari tahlil qilingan.*

Kalit so'zlar: *ekologiya, atrof-muhit, ifloslanish, tabiat, resurslar, barqaror rivojlanish, muhofaza*

Abstract: *This article highlights the essence of environmental ecology, its modern relevance, the impact of human activity on nature, and global environmental issues. It also analyzes ways to maintain ecological balance and rational use of natural resources.*

Keywords: *ecology, environment, pollution, nature, resources, sustainable development, protection*

ASOSIY MATN:

Atrof-muhit ekologiyasi bugungi kunda nafaqat ilmiy, balki ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatga ega bo'lgan muhim yo'nalish hisoblanadi. Ekologiya tirik organizmlar va ularning yashash muhiti o'rtasidagi murakkab o'zaro aloqalarni o'rganadi. Hozirgi davrda inson faoliyati natijasida tabiatga bo'lgan bosim sezilarli darajada ortib bormoqda.

Aholi sonining ortishi, sanoatning jadal rivojlanishi va urbanizatsiya jarayonlari ekologik muammolarni yanada keskinlashtirmoqda. Ayniqsa, atmosfera havosining ifloslanishi global muammoga aylangan. Zararli gazlar, chang va kimyoviy moddalar inson salomatligiga jiddiy xavf tug'diradi.

Bundan tashqari, suv resurslarining kamayib borishi va ifloslanishi ham dolzarb masalalardan biridir. Daryolar, ko'llar va yer osti suvlarining ifloslanishi ichimlik suvi tanqisligini yuzaga keltiradi. Bu esa nafaqat insonlar, balki barcha tirik organizmlar uchun xavf tug'diradi.

Tuproq degradatsiyasi ham ekologik muammolar qatoriga kiradi. Noto'g'ri qishloq xo'jaligi amaliyoti, o'rmonlarning kesilishi va yer resurslaridan samarasiz foydalanish natijasida tuproq unumdorligi pasaymoqda. Bu esa oziq-ovqat xavfsizligiga ham ta'sir ko'rsatadi.

Shu sababli ekologik muammolarni hal etishda barqaror rivojlanish tamoyillariga amal qilish muhimdir. Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, qayta tiklanuvchi

energiya manbalaridan keng foydalanish, chiqindilarni qayta ishlash tizimini rivojlantirish zarur.

Har bir inson ekologik madaniyatga ega bo'lishi kerak. Oddiy kundalik odatlar — suvni tejash, energiyani isrof qilmaslik, chiqindilarni saralash va daraxt ekish orqali ham atrof-muhitni muhofaza qilish mumkin.

Xulosa qilib aytganda, atrof-muhitni asrash insoniyatning eng muhim vazifalaridan biridir. Agar biz bugun tabiatga e'tibor bermasak, kelajak avlodlar jiddiy ekologik muammolarga duch kelishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent, 2008.

Odum E.P. Fundamentals of Ecology. Philadelphia, 1971.

O'zbekiston Respublikasi Ekologiya qo'mitasi ma'lumotlari, 2023.

Smith J. Environmental Science. London, 2020.

Brown L.R. Eco-Economy: Building an Economy for the Earth. New York, 2001.